

Nr 334.

Av herrar Brädefors och Hagberg i Luleå, om ändring i 14 § i lagen om arbetarskydd.

Arbetsgivarna utnyttjar varje tillfälle att utsuga minderårig arbetskraft för att förbilliga produktionen och skapa sig större profit. Speciellt är detta fallet inom textilindustrin.

Med den utvecklade rationalisering som genomförts i hela industrin har arbetstempot ökat till det olidliga. Hetsen i arbetet har inte enbart drabbat de äldre arbetarna, utan i lika hög grad de yngre. Istället för att denna rationalisering skulle medfört förbättringar i arbetsförhållandena genom en förkortning av arbetstiden och ökade dagsinkomster, har en oerhörd försämring inträtt.

Den lagstiftning som finnes angående minderårigas användning i industrien skyddar icke den minderåriga arbetskraften, utan ger arbetsgivaren möjlighet att utnyttja arbetskraften upp till 60 timmar pr. vecka, samt i tvåskiftsarbete. Vad det gäller matraster för minderåriga har lagen en kautschukartad formulering. I arbetarskyddslagen § 14 mom. 2 säges det: »Den minderåriges raster i arbetet skola anordnas på ett med hänsyn till den minderåriga lämpligt sätt.» Arbetsgivarna har också förstått att utnyttja nämnda lagparagraf.

Textilarbetarförbundets styrelse har företagit en undersökning angående skiftarbetets omfattning, den minderåriga arbetskraftens användning och hur det är ordnat med raster och rastlokaler för denna arbetskraft. Vi tillåter oss att återgiva några fakta från denna utredning, vilken till alla delar styrker påståendet, att arbetarskyddslagstiftning på detta område uppvisar stora brister.

Undersökningen omfattar 113 fabriker och resultaten återspeglar förhållandena under september månad år 1934.

»Vid 66 utav de av undersökningen berörda 113 fabriker förekom, utom vanligt dagarbete, enbart tvåskiftsarbete, vid 43 fabriker både två- och treskiftsarbete och vid 4 fabriker slutiligen enbart treskiftsarbete.

Vid icke mindre än 61 av de undersökta fabriker användes minderåriga i tvåskiftsarbete. Från samtliga dessa arbetsplatser ha uppgifter inkommit rörande de minderårigas raster. En sammanfattning av dessa uppgifter visar, att de minderårigas rastetid utgör:

Vid	1	fabrik	60	minuter	pr	skift.
»	25	fabriker	30	»	»	»
»	23	»	15	»	»	»
»	3	»	10	»	»	»
»	9	»	—	»	»	»

60 minuters rast hade endast 6 minderåriga tvåskiftsarbetare och 30 minuters rast 218. Då en rast på 30 minuter per 8-timmarsskift måste betraktas som minimum

klarlägger undersökningen, att stora flertalet minderåriga tvåskiftsarbetare ha an-
tingen för korta raster eller också ingen rast alls. Vid tiden för undersökningen
hade sålunda 507 minderåriga 15 minuters rast per skift, 41 minderåriga 10 minu-
ters rast och icke mindre än 343 minderåriga ingen som helst rast. Senare inträdde
emellertid härvidlag en förbättring såtillvida, att ett betydande antal minder-
åriga, anställda vid ett par av de största textilindustriföretagen i Göteborg,
vilka tidigare icke fått någon rast, erhöilo en sådan på 15 minuter pr skift. Av
de 1,165 minderåriga som sysselsättas i tvåskiftsarbete vid de av undersökningen
berörda fabriker ha alltså endast 224 någotsånär tillfredsställande raster. Nära
1,000-talet minderåriga ha alltför korta raster och av dem en stor del inga raster alls.
Vid en undersökning omfattande *samtliga* textilindustriföretag skulle säkerligen
siffrorna för i tvåskiftsarbete sysselsatta minderåriga springa åtskilligt i höjden,
liksom även antalet minderåriga för vilkas vidkommande rastetiden är otill-
fredsställande.

Vid 38 av de 61 fabriker där minderåriga hållas i tvåskiftsarbete finnas sär-
skilt anordnade rastlokaler, medan vid övriga 23 fabriker dylika lokaler helt
och hållet saknas. *Långt ifrån alla av de 38 fabriker, som över huvud taget ansett
sig böra anordna rastlokaler, ha emellertid funnit det nödvändigt att hålla dessa
lokaler i ett sådant skick, att de göra skäl för beteckningen tillfredsställande.* Endast
vid 27 fabriker äro rastlokalerna i gott eller någotsånär gott skick. Vid 11 fabri-
ker äro de däremot otillfredsställande eller fullständigt olämpliga för det avsedda
ändamålet. Vid de fabriker där rastlokalerna äro otillfredsställande sysselsättas
255 minderåriga i tvåskiftsarbete. Antalet i dagarbete sysselsatta minderåriga
vid dessa fabriker är givetvis betydligt större.»

De fakta som vi härovan återgivit bevisar mer än väl nödvändigheten av en
förändring i nu gällande lagbestämmelser angående skyddslagstiftningen för
minderåriga.

En lag som tillåter att barn i åldern 14 till 16 år måste avbryta sin sömn
redan klockan 4 på morgonen och likaledes förhindras att gå till vila före klockan
12 midnatt måste karakteriseras som reaktionär. Läkarna konstaterar också
att textilarbetarnas hälsa i allmänhet är nedbruten. Både psykiskt och fysiskt
försvagas de unga arbetarna under dessa förhållanden. Liknande förhållanden
förekommer i övriga industrier med minderårig arbetskraft.

En ändring måste ske, för att inte det uppväxande släktet skall gå under.
Ungdomen som växer upp under dessa samhällsförhållanden åtnjuter inget skydd
av samhället. Är den arbetslös, utestänges den i allmänhet från understöd och
har det lyckats den att få ett arbete, betalas detta uruselt.

Vad vi här ovan anfört är tillräckligt för att motivera en lagändring i arbetar-
skyddslagen evad det oäller utnyttjande av minderårig arbetskraft inom indu-
strin, varför vi föreslår riksdagen att antaga följande förändring i arbetarskydds-
lagstiftningens paragraf 14:

Minderårig arbetskraft får icke användas mer än 8 timmar pr dygn och högst 48 timmar pr vecka. Minderåriga skall ha en rasttid av minst en timma under en arbetsdag och denna rasttid skall räknas som arbetstid. Arbetsgivaren förpliktas att anskaffa lämpliga och sunda rastlokaler där måltiderna kunna intagas.

Minderårig får icke användas i skiftarbete; arbetstiden förlägges mellan klockan 7,30 f. m. och klockan 5,30 e. m.

Stockholm i januari 1935.

J. H. Brädefors

Hilding Hagberg.
